

1. KORELATY WIELKIEGO RESETU

Oznaczenie korelatów

Korelaty badawcze to zwarte formuły używane tu zamiennie na określenie przedmiotu badań. Przedmiotem tym jest kształtujący się porządek świata, którego ideowa architektura i techniczna infrastruktura posiada wiele określeń oraz rodzi jeszcze więcej skojarzeń. Na oznaczenie świadomie sformułowanego, jak również spontanicznie kształtującego się światowego ładu, wskazać można wiele określeń, z których każde akcentuje inny jego aspekt lub fragment. Poza określeniami charakteryzującymi wymiar technologiczny nowej cywilizacji, takimi jak cywilizacja informacyjna, cyfrowa, sieciowa czy komputerowa, znane i stosowane są także inne określenia wskazujące na poszczególne aspekty zachodzących w świecie przemian, jak np. nowa era czy trzecia fala. Ze względu na informacyjną redukcję przejawów i form ucywilizowania eksponowane poniżej jest określenie cywilizacji informacyjnej. Różni się ona tym od cywilizacji tradycyjnych, że jej tworzywem są sztuczne i mechaniczne interakcje informacyjne, w odróżnieniu od przeważającej dotąd roli naturalnych i organicznych relacji międzyludzkich. Jako taka nie jest osadzona w rzeczywistości, ale w czymś, co można nazwać mianem nadrzeczywistości, metarzeczywistości, superrzeczywistości, a nawet hiperrzeczywistości, nierzeczywistości i antyrzeczywistości. Na tym też polega dokonująca się właśnie, największa, najszersza i najgłębsza w dziejach transformacja, tożsama z resetem pamięci, doświadczeń i dorobku pokoleń.

Cywilizacja współczesna jest fundowana na możliwościach techniki w przeciwieństwie do cywilizacji dawniejszych, wyrastających na ograniczeniach etycznych. Wbrew upowszechnionemu mniemaniu większy potencjał cywilizacjotwórczy posiadają dobrowolnie przyjmowane ograniczenia etyczne, pobudzające do wysiłku, niż

niespodziewanie jawiące się możliwości techniczne skłaniające do wygod. W miarę jak pod wpływem technologizacji piętrzą się trudności, narastają kłopoty, komplikują sprawy i wzrasta ryzyko, nasila się presja na dalszą, szybszą i szerszą technologizację. Najdalej idące oraz najsilniej oddziałujące wyzwolenie z rozlicznych ograniczeń zapewnia obecnie technologia wirtualnej rzeczywistości (*virtual reality*) i cybernetycznej przestrzeni (*cyberspace*). Wirtualne i cybernetyczne wyzwolenie miałyby uwalniać ludzi od potrzeby i konieczności posiadania przekonań i poglądów, dokonywania wyborów i ocen, przeżywania napięć i namiętności, posiadania pragnień i marzeń, tak w sferze duchowej, jak również materialnej. Wirtualizacja za sprawą symulacji, a cybernetyzacja w drodze sterowania uwalniają człowieka od własnych myśli – wizji i dążeń – decyzji. Nie wnikając w założenia i zamierzenia, obiektywnie i neutralnie stwierdzić trzeba, że jednostronnie techniczny postęp, nierównoważony przez rozwój humanistyczny, powoduje wydrążenie człowieka z człowieczeństwa⁴⁵.

Obawy Aldousa Huxley'a dotyczące uwolnienia człowieka od tego, co najbardziej w nim ludzkie, potwierdził kilka dziesięcioleci później Alvin Toffler, który zauważył, że bliska staje się perspektywa dobierania, nabywania i implantowania embrionów z gwarancją jakości. Pisał, że „w kolejnym etapie rozwoju procesu reprodukcji macica zostanie zupełnie wyeliminowana. Zapłodnienie, wzrost i rozwój płodu będą odbywać się całkowicie poza ludzkim ciałem”⁴⁶. Obydwa autorzy przepowiedzieli, że „kobiety będą mogły mieć dzieci bez całego balastu ciąży”⁴⁷. To tylko jeden z przykładów resetu naturalnego, kulturowego i nadprzyrodzonego zasobu człowieczeństwa. Nowy – zresetowany człowiek, podobnie jak nowy – zresetowany świat, miałby być za sprawą techniki wolny od obciążeń przeszłości i zaszłości. Z racji wzajemnego powiązania w Wielkim Resecie komponentów technologicznych oraz ideologicznych, a także ekonomicznych określone są one mianem korelatów, które w literaturze miewają swoje specyficzne określenia.

⁴⁵ Obszerną egzemplifikacją jest praca: W. Roszkowski, *Bunt barbarzyńców. 105 pytań o przyszłość naszej cywilizacji*, Biały Kruk, Kraków 2020, s. 59.

⁴⁶ A. Toffler, *Szok przyszłości*, przeł. W. Osiatyński, E. Ryszka, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1974, s. 173.

⁴⁷ Tamże, s. 73.

Strategiczne formatowanie

Komponent czy raczej korelat technologiczny Wielkiego Resetu sprawia, że ideologicznie inspirowany w nim proces wyzwania człowieka z jego umysłowości i cielesności dopiero się rozpoczyna. Przebiega poprzez przenoszenie spraw i stosunków najpierw z realprzestrzeni do warunków cyberprzestrzeni (medializację), a następnie po zmodyfikowaniu tych spraw i stosunków ponownie do realprzestrzeni (symulakryzację). Oznacza to kształtowanie nowego wspaniałego świata w postaci globalnego środowiska symulacji i sterowania, zwanego tu cybernetem. Cybernet jest przestrzenią symulacji i sterowania w świecie realnym pod wpływem inspiracji, możliwości i motywacji jawiących się w świecie wirtualnym. Instytucjonalnym przykładem jest powstała w 2011 roku *Global Shapers Community*⁴⁸ (Wspólnota Globalnych Formatowników). Skupia ona młodych liderów nowoczesnych technologii dla miast. Zadaniem formatowników jest formatowanie otoczenia zgodnie z wytycznymi WEF z Davos⁴⁹, a w tym w oparciu o potencjał sieci kolejnych generacji.

W miarę doskonalenia narzędzi technicznych dojrzewają wizje ideologiczne – nie tylko urządzenia nowego świata w postaci metawersum⁵⁰, lecz także uformowania nowego człowieka w postaci osobliwości⁵¹. Dostępne jest dziś na przykład informatyczne progra-

⁴⁸ Por. *Global Shapers Community* to organizacja non-profit utworzona w 2011 roku przez założyciela WEF, Klausa Schwaba, zarejestrowana w Szwajcarii (w Genewie), mająca powiązanie ze Światowym Forum Ekonomicznym. Stanowi ona sieć inspirującą młodych ludzi w wieku poniżej 30 lat, pracujących razem, aby sprostać lokalnym, regionalnym i globalnym wyzwaniom. Realizuje projekty na szeroką skalę, np. w zakresie reagowania na katastrofy i walkę z ubóstwem, walkę ze zmianami klimatu czy budowanie społeczności integracyjnych. Liczy ponad 14 000 członków z 456 ośrodków miejskich w 150 krajach. Wkład WEF w organizację *Global Shapers Community* jest znaczący, gdyż dostarcza *Global Shapers Community* nie tylko zasoby finansowe, ale również rzeczowe poprzez wsparcie operacyjne, w postaci personelu, narzędzi technologicznych oraz możliwości interakcji i współpracy z siecią członkowską. Tym samym WEF ma istotny wpływ na wyznaczanie globalnych kierunków prowadzonych przez *Global Shapers Community* działań.

⁴⁹ Por. Ziętek-Wielomska, *Imperium Klausa Schwaba...*, s. 46.

⁵⁰ Por. M. Ball, *Metawersum. Jak internet przyszłości zrewolucjonizuje świat i biznes*, przeł. K. Mironowicz, MT Biznes, Warszawa 2022, s. 274.

⁵¹ Por. R. Kurzweil, *Nadchodzi osobliwość. Kiedy człowiek przekroczy granice biologii*, przeł. E. Chodkowska, A. Nowosielska, Kurhaus Publishing, Warszawa 2013.

mowanie nowego wspaniałego człowieka za pomocą tzw. kalkulatora dziedziczenia. Jedna z amerykańskich firm (23andMe) proponuje program komputerowy, za pomocą którego przyszli dawcy materiału genetycznego mogą projektować profil genetyczny dziecka, nie tylko w zakresie jego wyglądu, ale również cech osobowości⁵². Tego rodzaju praktyki uprawniają do oznaczania nowej cywilizacji z użyciem synonimów wskazujących na jej zaprzeczenie: „postludzka”, „posthumanistyczna”, „postetyczna”. Logicznie i empirycznie rzecz ujmując, im bardziej staje się ona techniczna, tym bardziej stawać się będzie antyhumanistyczna, choć początkowo reklamowana jest jako transhumanistyczna. W związku z tym, że podmiotem ucywilizowania i twórcą cywilizacji jest człowiek, w warunkach technologizacji należałoby konsekwentnie mówić o antycywilizacji z powodu negacji składników humanistycznych. Postępujące pozbawienie społeczeństwa, państwa czy prawa czynnika specyficznie ludzkiego, sprowadza je do postaci antyspołeczeństwa, antypaństwa czy antyprawa. Osadzona w sztucznej inteligencji sieci neuronowych algorytmizacja czynności i automatyzacja zadań dokonywanych i realizowanych wcześniej przez człowieka, niezależnie od uzasadnień technicznych, osłabia znaczenie i utrudnia rozumienie własności humanistycznych⁵³. Stąd weryfikacji badawczej wymagają te tak ochoczo przyjmowane, jak również wstydliwie pomijane synonimy nowej cywilizacji. Wyjawienia i zweryfikowania wymagają nie tylko atrakcyjnie brzmiące (wizerunkowo reklamowane), ale również intuicyjnie nasuwające się

⁵² „Dr Sigrid Sterck z Uniwersytetu Ghent w Belgii, a także kilku innych naukowców jasno wyraziło się, że pod pretekstem testu «śladów genetycznych» firma w rzeczywistości proponuje usługę «zamawiania dzieci na życzenie». «To, co 23andMe nazywa jedynie kolejną metodą selekcji dawców plemników i komórki jajowej, w rzeczywistości zwiększa prawdopodobieństwo, że będzie dochodziło do produkowania dzieci, z charakterystyką genetyczną wybraną przez potencjalnych rodziców. Selekcja ta ma być oparta na komputerowym porównaniu danych genotypowych dawcy plemników z dawczynią komórki jajowej». [...] Jak na razie oferta skierowana jest jedynie do par, lecz jak wyjaśniają eksperci, 23andMe swój patent przedstawiło już także placówkom oferującym zapłodnienie *in vitro*, co oznacza całkowicie dowolne łączenie materiałów genetycznych. Genetycy wyjaśniają, że w poszukiwaniu idealnych cech będzie z pewnością praktykowane łączenie materiałów od kilku dawców” (Ł. Sianożęcki, *Dziecko z kalkulatora*, „Nasz Dziennik” z 22 X 2013, nr 247(4786)).

⁵³ Por. *Blueprint for an AI Bill of Rights* (2022). Jest to opinia administracji Joe'go Bidena (Office of Science and Technology Policy (OSTP) o zagrożeniu demokracji amerykańskiej (<https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/Blueprint-for-an-AI-Bill-of-Rights.pdf>).

mniej zachęcające jej określenia. Należy bowiem zauważyć, że wyhodowanie nowego człowieka za pomocą powyższych środków nie stanowi rewolucji w historii ludzkości. Oburzając się na okrucieństwo Spartan, którzy mieli pozostawiać chore noworodki na śmierć⁵⁴, trudno nie zauważyć, że już kilkadziesiąt lat temu pozbawiano zdolności płodzenia osoby, które uznano za obciążenie dla ludzkości⁵⁵, zarówno w sposób administracyjny, np. zakazując określonym osobom zawierania małżeństw, jak i poprzez działania medyczne. Podnieść trzeba, że miało to miejsce nie tylko w państwach totalitarnych, ale także tych, które uznawane są za tzw. państwa dobrobytu, a jednocześnie praktyki te dzieją się niemal na naszych oczach⁵⁶.

Nauce bardziej właściwe jest podejście krytyczne niż apologetyczne, w tym także do cywilizacji. Z jednej strony nauka nie powinna ulegać modnej terminologii „cywilizacji postępu”, a z drugiej unikać niewygodnej terminologii „cywilizacji śmierci”⁵⁷, tym bardziej, że – jak twierdzi Harari – „wojna ze śmiercią będzie sztandarowym projektem naszego stulecia. Nasze zaangażowanie ideologiczne na rzecz ludzkiego życia nigdy nie pozwoli nam zaakceptować ludzkiej śmierci. Dopóki ludzie z jakiegoś powodu umierają, będziemy starali się ją pokonać”⁵⁸. Jak jednak wyjaśnić sprzeczność między niebywałymi nakładami na badania nad długowiecznością i nieśmiertelnością a zarazem powszechnie lansowanymi możliwościami osłabiania i pozbawiania życia (antykoncepcją, sterylizacją, aborcją, eutanazją)⁵⁹? Wyjaśniając sprzeczność obu tendencji, nie sposób nie dostrzec nowoczesnego rasizmu, przyznającemu jednemu gwarancję długiego życia, a drugim możliwość czy konieczność szybkiej, łatwej – dobrej

⁵⁴ Obyczaj ten opisał Plutarch w *Żywotach równoległych* (Plutarch, *Żywoty równoległe*, t. 1, przeł. K. Korus, Prószyński i S-ka, Warszawa 2004), jednakże obecnie uznaje się to za legendę opartą na wcześniejszych, plemiennych zwyczajach.

⁵⁵ O eugenicie w Szwecji zob. np. E. Black, *Wojna przeciw słabym. Eugenika i amerykańska kampania na rzecz stworzenia rasy panów*, Muza, Warszawa 2004.

⁵⁶ Zob. np. E. Pałka-Szyszlak, *Kwestia romska na Słowacji* [w:] *Kwestia romska w polityce państw Europy Środkowej i Wschodniej*, T. Szyszlak (red.), Fundacja Integracji Społecznej Prom, Wrocław 2011, s. 229.

⁵⁷ Zob. więcej w: W. Roszkowski, *Roztrzaskane lustro. Upadek cywilizacji zachodniej*, Biały Kruk, Kraków 2019, s. 307.

⁵⁸ Harari, *Homo deus...*, s. 41.

⁵⁹ Por. B. Hołyst, *Przeciwko życiu*, t. 1, *Perspektywy badawcze problematyki zagrożeń życia*, PWN, Warszawa 2017, s. 96.

śmierci (eksterminizm)⁶⁰. Pod warstwą powierzchownych sprzeczności symptomów i synonimów współczesności kryją się głębokie zgodności interesów i scenariusze precyzyjnych kalkulacji, będące podłożem Wielkiego Resetu – tak zbiorowego (zbiorowości), jak również jednostkowego (indywidualności). Zresetowane społeczności i osobowości przybierają status osobliwości jako czegoś nowego, innego, w przeszłości nieznanego i na przyszłość niezrozumiałego jako nieludzkie, ponadludzkie czy pozaludzkie – transludzkie. Ażeby osobliwości stały się realne i akceptowalne, potrzebny jest głęboki i szeroki, gruntowny reset świadomości oraz trwałe i nieodwracalne odcięcie jej od rzeczywistości⁶¹.

Synonimy transformacji

Synonimy Wielkiego Resetu rozciągają się na historycznie dziejową i geograficznie światową skalę. Są one określeniami, które oddają jego istotę, tak w aspekcie strukturalnym, jak funkcjonalnym. Rozpoznawanie i doszukiwanie się synonimów Wielkiego Resetu związane jest ze znajomością jawnej jego architektury i głębiej skrywanej infrastruktury. Skoro w globalnym obiegu medialnym pojawiło się określenie Wielki Reset, musi on wpływać na stan mentalny znacznej części populacji globu, tej przyłączonej do globalnej infrastruktury informacyjnej, a zarazem zaadaptowanej do globalnej architektury ideologicznej. Na globalną infrastrukturę składają się systemy i sieci informacyjne, komunikacyjne, transakcyjne i symulacyjne, globalną architekturę tworzą zaś neomarksistowskie, neomaltuzjańskie i neofreudowskie idee progresywistyczne, pacyfistyczne, ekologiczne, genderowe, wegetariańskie, ekumeniczne i transhumanistyczne⁶².

Pod presją kryzysowych tendencji protekcyjnych, najpierw związanych z kryzysem 2008 roku, a obecnie będących następstwem działań pod pretekstem pandemii koronawirusa, ideologiczna architektura globalizacji (idee globalizacyjne) zastępuje w coraz większym stopniu glo-

⁶⁰ Por. P. Frase, *Cztery przyszłości. Wizja świata po kapitalizmie*, przet. M. Szlinder, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2018, s. 103.

⁶¹ Por. R. Kurzweil, *Jak stworzyć umysł. Sekrety ludzkich myśli ujawnione*, przet. K. Zielińska, Studio Astropsychologii, Białystok 2018, s. 265.

⁶² Por. M.N. Rothbard, *Egalitaryzm jako bunt przeciw naturze*, przet. K. Węgrzecki, Fijorr Publishing, Chicago–Warszawa 2009, s. 29 i nast.

balizację ekonomiczną, zwłaszcza handlową⁶³. Słabnącym powiązaniom gospodarczym w skali świata odpowiadają rosnące naciski ideologiczne na jego przebudowę. Większość wskaźników przemawia za tym, że niekwestionowany rozwój makroekonomiczny globalizacji po 1989 roku dobiegł końca w następstwie sztucznego i wymuszonego zamknięcia. Natomiast po 2020 roku dochodzi do tego, czego konieczność wskazywano już w Raportach Rzymskich począwszy od 1973 roku⁶⁴, czyli do spowolnienia wzrostu gospodarczego dla ocalenia planety, której potencjał wedle innych szacunków pozwala na dostatnie życie wielokrotnie większej liczby ludzi⁶⁵.

Operacja zamknięcia świata w latach 2020 i 2021, spowodowana pandemią COVID-19, przyspieszyła jego reset, ponieważ została dokonana z powodu, a raczej pod pretekstem ochrony życia i zdrowia, a według danych krajowych i zagranicznych przyczyniła się do skokowego wzrostu liczby zgonów i zachorowań⁶⁶. Jej globalne przeprowadzenie było możliwe, gdyż żyjemy dziś w świecie skrajnie zmaterializowanym, zmedializowanym i zmedykalizowanym, a zatem zmanipulowanym, w którym korporacje zyskały nad ludźmi władzę finansową (materialną i fizyczną) oraz informacyjną (duchową i psychiczną). Medialna i mentalna pandemia koronawirusa, nieróżniąca się w kategoriach statystycznych od groźniejszej mutacją sezonowej grypy⁶⁷, stała się momentem przełomowej w dziejach legalizacji globalnego totalitaryzmu⁶⁸, obejmującego polityczne rządy ośrodków nieformalnych (takich jak WEF) oraz administracyjne zarządza-

⁶³ Por. M. Morano, *The Great Reset: Global Elites and the Permanent Lockdown*, Regnery Publishing, Washington, D.C., 2022.

⁶⁴ Chodzi tu o Raport Klubu Rzymskiego z 1972 roku *Granice Wzrostu (The Limits to Growth)* oraz Raport Rady Klubu Rzymskiego z 1991 roku *Pierwsza rewolucja światowa (The First Global Revolution)*. Por. D.H. Meadows, D.L. Meadows, J. Randers, W.W. Behrens, *The Limits to Growth: A report for the Club of Rome's project on the predicament of mankind*, Universe Books, New York 1972; A. King, B. Schneider, *Pierwsza rewolucja globalna. Jak przetrwać? Raport Rady Klubu Rzymskiego*, przeł. W. Rączkowska, S. Rączkowski, Polskie Towarzystwo Współpracy z Klubem Rzymskim, Warszawa 1992.

⁶⁵ Por. A. Mierzyńska, *Efekt niszczący. Jak dezinformacja wpływa na nasze życie*, Agora, Warszawa 2022, s. 116.

⁶⁶ M. Błochowiak (red.), *Biała księga pandemii koronawirusa. Fakty i dane ukrywane przed opinią publiczną. W oparciu o publikacje naukowe*, Fundacja Ordo Medicus, Poznań 2022, s. 13.

⁶⁷ Na historycznym tle por. M. Rosalak, *Wielkie zarazy ludzkości. Jak choroby i epidemie wpływały na dzieje cywilizacji*, Fronda, Warszawa 2020.

⁶⁸ Por. J. Rickards, *The New Great Depression: Winners and Losers in a Post-Pandemic World*, Portfolio, b.m.w. 2021, s. 119.

nie instytucji oficjalnych (takich jak WHO). „Nowa władza [...] nie tylko chce zagarnąć materialne dobra, ale także pragnie posiadać umysły rządzonych”⁶⁹. Ten jawnie totalitarny i globalny przełom stał się możliwy za sprawą przejścia:

- 1) od świata realnego do wirtualnego, czyli od mediów analogowych, pośredniczących w poznawaniu rzeczywistości, do cyfrowych, kreujących tę rzeczywistość⁷⁰;
- 2) od społeczeństwa wolnego do regulowanego, w tym od kapitalizmu rynkowego, zwłaszcza przemysłowego, do państwowego, kontrolowanego za pomocą kapitału finansowego⁷¹;
- 3) od porządku naturalnego do sztucznego, np. od medycyny naturalnej opartej na zasadach Hipokratesa do medycyny farmakologicznej i proceduralnej⁷².

Wyraźnie rysujący się totalitaryzm jest kulminacją narastających od stuleci procesów filozoficzno-idealistycznej oraz ideologiczno-oświeceniowej transformacji postrzegania i pojmowania świata. Jest też rezultatem przemyślanych wstrząsów, będących dziełem inżynierii psychospołecznej oraz finansowo-informacyjnej⁷³. Przekierowywane przez stulecia procesy i wzbudzone z roku na rok wstrząsy składają się na ideową i ideologiczną architekturę Wielkiego Resetu oraz techniczną i technologiczną jego infrastrukturę. Jawi się on jako narastająca kulminacja procesów zwanych trendami, tym razem w wersji globalnych megatrendów⁷⁴, oraz wstrząsowa prowokacja zwana terapią szokową,

⁶⁹ M.A. Zamorski, *Operacja Pandemia. Globalna psychoza i nowy totalitaryzm*, Wydawnictwo Wektory, Wrocław 2020, s. 12.

⁷⁰ Zybortowicz, *Cyber kontra real...*, s. 305.

⁷¹ Por. Baader, *Koniec pieniądza papierowego...*

⁷² Rzecz jasna zestawianie ze sobą medycyny naturalnej opartej na zasadach Hipokratesa z medycyną farmakologiczną i proceduralną jest uproszczeniem, ponieważ zarówno w czasach Hipokratesa korzystano z różnych substancji farmakologicznych (np. pochodzenia roślinnego), jak i w czasach współczesnych nie zanikł rynek naturalnych ziół i innych naturalnych produktów medycznych. Tu jednak chodzi o zaakcentowanie zachwianej równowagi w następstwie narzucania farmaceutyków opartych na węglowodorach, propagowanej przez sieć instytucji i fundacji finansowanych przez „króla nafty”, za którego uchodził już od końca XIX w. J.D. Rockefeller. Por. E.R. Brown, *Medycyna Rockefellera. Służba zdrowia i kapitalizm*, przeł. A. Sztajer, Wektory, Wrocław 2021, s. 8.

⁷³ Por. G.W. Kotodko, *Wojna i pokój*, PWN, Warszawa 2022, s. 107.

⁷⁴ Por. J. Naisbitt, *Megatrendy. Dziesięć nowych kierunków zmieniających nasze życie*, przeł. P. Kwiatkowski, Zysk i S-ka, Poznań 1997.

ale tym razem fundowaną nie jakimś państwem, lecz całemu światu. Teoretycy stymulowania trendów globalnych oraz praktycy wdrażania terapii szokowych stoją za nieprzypadkową architekturą i niesamodzielną infrastrukturą Wielkiego Resetu. Stosownie do jego charakterystyki i dynamiki można stosować na jego oznaczenie wiele synonimów, takich jak „wielka transformacja i terapia”, „wielki eksperyment i zwrot”, czy „wielkie przyspieszenie i przeobrażenie”. Wszystko, co wielkie, odnosi się tu do globalnego zasięgu i gwałtownego przebiegu, reset oznacza zaś nowe otwarcie i działanie na odmiennych zasadach. Wskazują na to bezpośrednio wypowiedzi jego teoretyków, a pośrednio działania jego praktyków⁷⁵.

Synergia korelatów

Omawiane poniżej korelaty Wielkiego Resetu mają synergicznie zintegrowane konotacje ideologiczne, technologiczne i ekonomiczne. Jak ideologie nie rodzą się samoistnie, lecz są czymś inspirowane, tak również technologie czemuś służą, gdyż muszą być odpowiednio finansowane. Wielki Reset nie wygląda na przypadkowe zrządzenie, samoistne zdarzenie ani tym bardziej chwilowe wyzwanie, ale na przedsięwzięcie systemowo zaplanowane, metodycznie oprzyrządowane i programowo procedowane. Nazbyt wiele składa się na to symptomów, które zgodnie, spójnie, konsekwentnie i całościowo do tego samego prowadzą w każdej niemal dziedzinie i sferze, począwszy od nauki, oświaty i wychowania, a skończywszy na wyżywieniu, leczeniu i higienie. Niemal wszystkie trendy globalne współdziałają, zmierzają i kierują ku globalnej integracji i unifikacji, standaryzacji i regulacji, parametryzacji i proceduralizacji, koordynacji i kontroli, pomimo że prawdziwe, dotkliwe i życiowe są problemy lokalne. Tak np. światowy i pokoleniowy już trend proceduralny dotyczy prawa (regulowania społeczeństwa jak automatu), administracji (sterowania ludźmi jak robotami) i medycyny (naprawy człowieka jak maszyny)⁷⁶. Prowadzi on do redefinicji kolejnych dziedzin – od prawa

⁷⁵ Por. J. Mercola, R. Cummins, *The Truth about Covid-19: Exposing the Great Reset, Lock-downs, Vaccine Passports, and the New Normal*, Chelsea Green Publishing Company, White River Junction, Vermont – London 2021.

⁷⁶ Takie podejście było szeroko propagowane już w XVII wieku np. w książce Julienu Offraya de La Mettrie z 1747, a dzisiejszy Wielki Reset stanowi jego kontynuację i kulminację..

i administracji po handel i medycynę – co jest niezbędne dla politycznie pojmowanej globalizacji⁷⁷.

Wspólnym mianownikiem globalnych trendów staje się uzależnienie człowieka w wielu postaciach i ze wszystkimi możliwymi konsekwencjami, wbrew arystotelesowskiej autarkii, chociaż eksponowane są prawa człowieka do pozostawienia go samemu sobie, w spokoju, i do bycia zapomnianym⁷⁸. W sytuacji, kiedy bezkrytycznie i bezkarnie prowadzone bywają, zwłaszcza na Zachodzie, kampanie na rzecz legalizacji różnych form eutanazji⁷⁹, trudno pojąć, dlaczego obywatele są coraz częściej przymuszani do poddawania się procedurom medycznym. „Ta naukowa – pisze Białek – w istocie często pseudonaukowa medycyna proceduralna, traktuje człowieka nie jako całość jako istotę złożoną z duszy i ciała, której choroba jest zaburzeniem naturalnej harmonii i wymaga indywidualnego traktowania oraz holistycznego podejścia, ale jako maszynę. W tym człowieku maszynie choroba oznacza po prostu usterkę, zepsucie, które da się naprawić za pomocą pigułek. Pigułki wedle tej ideologii medycznej są dobre na wszystko. Najlepsze zaś są te pigułki, które należy przyjmować prewencyjnie, jak np. suplementy i wszystkie inne środki zalecane zdrowym”⁸⁰. W medycynie zajmowanie się zdrowymi dostarcza bowiem więcej korzyści niż leczenie

⁷⁷ Por. G. Rachman, *Nowy autorytaryzm. Polityka Strachu*, przeł. J. Wołk-Łaniewski, FERIA, Łódź 2023, s. 119.

⁷⁸ Prawo do prywatności przez wiele lat określane było jako prawo do bycia pozostawionym w spokoju (ang. *the right to be let alone*) i obejmowało zasadniczo możliwość decydowania o ingerencji w sferę prywatności jednostki. Obecnie prawo temu przypisuje się różnorodne znaczenia i zakresy. W prawie polskim prawo do ochrony życia prywatnego gwarantowane jest w art. 47 Konstytucji RP, a prywatność zaliczana jest do dóbr osobistych, o których mowa w art. 23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2022 r. poz. 1360 ze zm.). Tzw. „prawo do bycia zapomnianym” zostało uregulowane w art. 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.Urz. UE L 119/1, 4.5.2016, p. 1–88, ze sprost.).

⁷⁹ Zob. J. Malczewski, *Eutanazja. Gdy etyka zderza się z prawem*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2012.

⁸⁰ J. Białek, *COVID-19. Globalna mistyfikacja*, Wektory, Wrocław 2021, s. 240. Cytowana wypowiedź nie może odzwierciedlać szerokiego spektrum badań, metod i zastosowań medycznych, ale tę z nich, która w odbiorze społecznym i praktyce lekarskiej dominuje, stając się swoistym symbolem medycyny XX w., w odróżnieniu od wieków wcześniejszych.

chorych, gdyż tych pierwszych jest więcej i są bardziej wypłacalni⁸¹. Analogicznie polityka jest zorientowana na powiększanie rzesz potrzebujących, zagrożonych i uzależnionych. Służą temu nie tylko lekkomyślne prowokowanie zagrożeń – deprawujących programów rozrywkowych (reklam używek czy scen pornograficznych), i nie tylko bezinteresowne wprowadzanie zabezpieczeń – państwowych programów socjalnych (dopłat niemal do wszystkiego i zasiłków niemal dla każdego). Peter H. Lindert w pracy *Making Social Spending Work*⁸² pisze o setkach miliardów dolarów przeznaczanych w USA i na świecie na dopłaty, ulgi, subsydia, spłaty długów, dotowanie przemysłu, tarcze antykryzysowe, a w końcu nacjonalizację firm. Wzrost wydatków strukturalnych, inwestycji rządowych, zamówień zbrojeniowych oraz kosztów walki z klimatem oznacza mniej rynkowej konkurencji, a więcej państwowej redystrybucji. Ten wielki zwrot systemowy (*Great Reversal*⁸³) otwiera następny etap budowy wielkiego państwa, co w perspektywie jego niewypłacalności doprowadzić musi do ustanowienia państwa globalnego⁸⁴.

Klasyfikacja korelatów

Korelaty badawcze odnoszące się do Wielkiego Resetu suponują zgodny lub zbieżny kierunek globalnych zmian ku cywilizacji informacyjnej. Mają one podwójny charakter: albo aprobujący, albo negujący status bytowy (ontologiczny), dotyczący wartości (aksjologiczny) i powinnościowy (deonto-

⁸¹ „Znaleziono chorobę powszechniejszą niż rak, choroba wieńcowa czy cokolwiek, na co można zapaść. Nazywa się ona ryzyko. Kiedy lekarze leczą osoby naprawdę chore, docierają z kuracją do niewielkiego odsetka populacji. Natomiast przy leczeniu osób z grupy ryzyka liczba pacjentów, którym można przypisywać leki, rośnie w postępie geometrycznym. Wystarczy jak najszerzej zdefiniować parametry ryzyka, ażeby mieć ogromne pole manewru. Podobna taktyka była w stanie zmienić zasady na Wall Street, a zastosowana do zdrowia przyniosła korzyści, których skali nie potrafili sobie wyobrazić ci, którzy wprowadzali ją do medycyny”. J. Peretti, *Zakulisowe umowy, które zmieniły świat. Niepohamowane ambicje, tajne negocjacje i skrywane prawdy w biznesie*, przeł. B. Józwiak, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2019, s. 94.

⁸² Por. P.H. Lindert, *Making Social Spending Work*, Cambridge University Press, Cambridge 2021.

⁸³ Por. T. Philippon, *The Great Reversal: How America Gave Up on Free Markets*, Belknap Press of Harvard University Press, Cambridge, MA – London 2019.

⁸⁴ Por. J. Stiglitz, *The Great Divide*, Penguin Books, London 2016, s. 149.

logiczny) tej cywilizacji⁸⁵. Posługiwanie się ich określeniami poprzedzają empiryczne ustalenia faktów jednostkowych i statystycznych oraz logiczne wnioski wskazujące na znaczenie i rozumienie tych faktów. Pomagają w tym spostrzeżenia i wyjaśnienia wielu autorów szeroko charakteryzujących współczesność. W literaturze światowej spotykane są liczne określenia, które można odnieść do cywilizacji informacyjnej. Są nimi m.in.:

1. Szok przyszłości (Alvin Toffler) – niespodziewany wcześniej i dotąd niedoceniany zalew informacyjny, pogrążający umysły w niedającym się łatwo przezwyciężyć chaosie.
2. Koniec historii (Francis Fukuyama) – przekonanie o wstąpieniu świata w fazę najdoskonalszego, liberalno-demokratycznego ustroju, urzeczywistniającego zasady wolności i równości.
3. Zderzenie cywilizacji (Samuel Huntington) – konflikty i kryzysy związane z włączaniem tradycyjnych cywilizacji do jednolitej matrycy nowej cywilizacji globalnej.
4. Cyfrowe życie (Nicholas Negroponte) – zamiana materialnego – atomowego tworzywa życia i świata na tworzywo niematerialne – bitowe w zamiarze doskonałego spełnienia.
5. Płaski świat (Thomas Friedman) – przenoszenie świata na ekran komputera, co stwarza jednakowo dla wszystkich, dużych korporacji i małych firm, globalne boisko konkurencyjnej gry.
6. Dyktatura relatywizmu (Roberto de Mattei) – zaplanowana destrukcja twierdzeń, wartości i norm w obrębie cywilizacji europejskiej, będącej układem odniesienia dla każdego ucywilizowania.
7. Nowy wspomniały świat (Aldous Huxley) – wyzwalenie człowieka od trudów życia oraz niechcianych i niepożądanych przeżyć dzięki inżynierii psychologicznej, społecznej i genetycznej⁸⁶.

Wymienione określenia dotyczą Wielkiego Resetu polegającego na przyspieszonym i wymuszonym przechodzeniu od uniwersalizmu cywilizacji europejskiej, personalistycznej⁸⁷ do globalizmu

⁸⁵ Chodzi o zbadanie, jakim bytem jest ta nowa cywilizacja, jaką ma wartość w życiu człowieka oraz jakie rodzi dla niego zobowiązania. Por. J. Janowski, *Filozofia cywilizacji informacyjnej*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2020, s. 117, 122, 152.

⁸⁶ Wymienione powyżej sformułowania stanowią tytuły podrozdziałów rozdziału pierwszego dot. Korelatów Wielkiego Resetu. Ze względu na to, że Wielki Reset dotyczy przebudowy tradycyjnych cywilizacji do postaci cywilizacji informacyjnych, odnoszą się one również do specyfiki tej ostatniej.

⁸⁷ Por. F. Koneczny, *Cywilizacja łacińska*, Wydawnictwo Antyk Marcin Dybowski, Komorów 1997.

cywilizacji chińskiej, kolektywistycznej⁸⁸. Pozwala na to potencjał technologii cyfrowej i globalnej infrastruktury informacyjnej⁸⁹. Do niedawna traktowano go poważnie i nie znano szeroko, ale był on banalizowany w przemyśle *science fiction*, podświadomie osławiającym wszystkich z tego rodzaju perspektywą. Dziś pod presją kryzysu globalnego pisze się i mówi o nim więcej, odsłaniając niejawnie powiązania (konspiracje) oraz nieprzypadkowe zależności (koincydencje)⁹⁰.

Cywilizacja informacyjna stanowi podstawę piramidalnej architektury i infrastruktury tych powiązań i zależności. Jest najbardziej rozległą płaszczyzną, nad którą plasują się przenikające się i konkurujące ze sobą sieci pozorów (symulacji) i wpływów (sterowania). Zdaniem Artura Śliwińskiego: „Identyfikacja architektury sieci globalnych jest kwestią przyszłości. Obecnie najważniejszym problemem jest słabe rozpoznanie nadrzędnych warstw architektury sieciowej. Oznacza to, że dysponując niepełnym obrazem ogólnej struktury sieci, nie potrafimy objąć naszym rozumowaniem całości i wkleamy się w rozliczne hipotezy i podejrzenia”⁹¹. Sposobem przewycięzania tego, do pewnego stopnia jest egzemplifikacja i eksplikacja kierunków zmian, z których najszerszym i najgłębszym zdaje się Wielki Reset.

W świetle historycznych i teraźniejszych korelatów łatwiej odkrywać kolejne fragmenty i aspekty złożoności Wielkiego Resetu, wpisującego się w nieprzerwane od przeszło dwóch stuleci pasmo przedsięwzięć globalizacyjnych. Globalizacja zaś, jak pisze Ryszard Jakubczak, „jawi się jako niewiele więcej niż zubożenie społeczeństwa, bogacenie się silniejszych kosztem słabszych. Stała się korporacyjnym modelem rządzenia światem – ideologią. Prowadzi to do stanu permanentnego kontrolowanego kryzysu. Światowym graczom finansowym zależy na jego utrzymaniu. Okazuje się bowiem, że globalizacja zamiast ideą, stała się problemem, realizuje interesy

⁸⁸ Por. M. Wood, *Chiny. Portret cywilizacji*, przeł. A. Walulik, Wydawnictwo WAB, Warszawa 2022.

⁸⁹ Por. Koneczny, *Cywilizacja tacińska*; R. Faligot, *Chinese Spies: Frin Xgairman Mao to Xi Jinping*, przeł. N. Lehrer, Hurst & Company, London 2019, s. 451.

⁹⁰ Na wzór piramid finansowych (por. P. Masiukiewicz, *Piramidy finansowe. Teoria, regulacje, praktyka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2015).

⁹¹ A. Śliwiński, *Ekonomia sieci. Jak globalne sieci opanowały świat*, Iota Unum, Warszawa 2015, s. 92.

kilku państw, prowadząc do wyczerpania państw biedniejszych. Światowe finansjery będące liderem globalizacji tłumaczą jakoby sytuacja ta ich zaskoczyła, tymczasem przypuszczać można, że była celowa. Globalizacja eksploatuje z poszczególnych państw to, co mają najlepsze, pozostawiając je na takim poziomie gospodarczym, jaki dziś reprezentuje choćby Afryka⁹². Mając na względzie powyższy cytat, stwierdzić należy, że korelaty globalne posiadają podwójną konotację: przyjmowaną zgodnie z intencją nadaną ich określeniom przez twórców oraz krytycznie zaktualizowaną w świetle Wielkiego Resetu. Można zatem podzielić je na dwie grupy:

- I. korelaty *sensu largo*, odnoszące się do Wielkiego Resetu, które:
 - 1) wywołują szok przyszłości, 2) grożą końcem historii, 3) wzmagają zderzenie cywilizacji, 4) przestawiają na cyfrowe życie, 5) wprowadzają płaski świat, 6) narzucają dyktaturę relatywizmu i 7) obiecują nowy wspaniały świat,
- II. korelaty *sensu stricto*, wskazujące na zwięzłą ocenę Wielkiego Resetu, które można podzielić na 3 podgrupy:
 - a) aprobujące – pozytywnie zapowiadające: 1) wielkie przebudzenie, 2) wielka szansa, 3) nowe otwarcie, 4) niepowtarzalny moment, 5) naprawa świata;
 - b) neutralne – obojętnie informujące: 1) światowa odbudowa, 2) nowe rozdzanie, 3) nowy ład, 4) nowy porządek, 5) przełomowy moment;
 - c) krytykujące – negatywnie przestrzegające: 1) wielki krach, 2) wielkie załamanie, 3) wielki skok, 4) wielka inscenizacja, 5) wielki przekręt.

Prominentni przedstawiciele globalnej elity mówili wprost, że „światowa pandemia to doskonała okazja do przeprowadzenia Wielkiego Resetu, a więc globalnej rewolucji ekonomicznej, politycznej i kulturowej. Dopiero dzięki pandemii polityka zrównoważonego rozwoju opisana w Agendzie 2030 będzie mogła zostać zrealizowana”⁹³. Wcze-

⁹² R. Jakubczak, *Globalizacyjne podłoże współczesnego kryzysu*, w: *Bezpieczeństwo w dobie globalizacji. Prawo i praktyka*, red. M. Kun-Buczko, M. Przybysz, Wyższa Szkoła Administracji Publicznej im. Stanisława Staszica, Białystok 2011, s. 99.

⁹³ M.A. Zamorski, K. Komenda, R. Przekora (przeł. i red.), *Wielki Reset. Jaką przyszłość planuje nam globalna władza. Dokumenty z komentarzem*, Wektory, Wrocław 2021, s. 94. Twierdzą tak przede wszystkim Klaus Schwab i Thierry Malleret (por. Schwab, T. Malleret, *COVID-19: The Great Reset*, roz. 1.5.2. „Wpływ pandemii na zmiany klimatyczne i inna polityka środowiskowa”).

śniej, to jest w roku 2015⁹⁴, mogła ona zostać tylko zadeklarowana, teraz zaś, po 2020 roku, jest już w szybkim tempie realizowana, tak oficjalnie na poziomie państwowym i międzypaństwowym, jak również nieoficjalnie na poziomie pozapaństwowym i ponadpaństwowym.

Skorelowane przedpole

Od samego początku badań Wielki Reset jawi się jako największe ze względu na zaangażowanie sił i środków przedsięwzięcie w znanych dziejach ludzkości. Składają się nań nie tylko wizje globalnych środowisk opiniotwórczych oraz posunięcia globalnych ośrodków decyzyj-

⁹⁴ Chodzi tu o Rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 25 września 2015 r.: *Przekształcimy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030*, A/RES/70/1. Dokument przedstawia strategię rozwoju świata, definiując model rozwoju zrównoważonego, mającego na celu uwolnić ludzkość od plagi ubóstwa, uzdrowić i zabezpieczyć planetę przez podjęcie śmiałych kroków ku wprowadzeniu pilnie potrzebnych zmian i skierować świat na ścieżkę trwałego rozwoju. Agenda obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju (Cel 1. Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie; Cel 2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo; Cel 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt; Cel 4. Zapewnić wszystkim wysokiej jakości edukację oraz promować uczenie się przez całe życie; Cel 5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt; Cel 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi; Cel 7. Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie; Cel 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienia oraz godną pracę dla wszystkich ludzi; Cel 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność; Cel 10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami; Cel 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu; Cel 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji; Cel 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom; Cel 14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony; Cel 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczając pustoszczenie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej; Cel 16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu; Cel 17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz rozwoju zrównoważonego) oraz powiązanych z nimi 169 zadań, które oddają trzy wymiary zrównoważonego rozwoju – gospodarczy, społeczny i środowiskowy, https://www.un.org.org.pl/files/164/Agenda%202030_pl_2016_ostateczna.pdf. Dalej jako Agenda 2030.

nych, lecz także całe konfigurowane i formatowane otoczenie globalne. Stanowi ono przedpole wpływowych nacisków i sprawczych decyzji na tyle silnych, że można je przyrównać do działań wojennych. Korelują one występujące na przedpolu obiekty i procesy, które z tej racji określić można mianem globalnych korelatów Wielkiego Resetu. Marek A. Zamorski, Krzysztof Komenda i Renata Przekora piszą, że światowe elity władzy potrzebowały wojny, aby zresetować stary świat jako gorszy i wprowadzić nowy jako lepszy⁹⁵. W związku z tym, że rzeczywista wojna byłaby nazbyt kosztowna i ryzykowna, dziś toczy się wojna hybrydowa:

- a) w strategicznie pełnym zakresie wojna symulowana – informacyjna, propagandowa i psychologiczna,
- b) w taktycznie wybiórczym zakresie wojna ekonomiczna – walutowa energetyczna, żywnościowa,
- c) w operacyjnie ograniczonym zakresie wojna rzeczywista – kinetyczna, fizyczna i militarna⁹⁶.

Wojny te doprowadzają w skali świata do porównywalnych skutków jak pierwsza i druga wojna światowa w zakresie umniejszenia potencjału gospodarczego i osłabienia potencjału społecznego. Za chwilę skutki obecnych wojen znacznie przewyższą skutki wszystkich wcześniejszych. Wskazują na to oficjalne doktryny wojenne z chińską doktryną nieograniczonych działań wojennych na czele, zakładającą: 1) brak jakichkolwiek reguł walki, 2) destabilizację wszystkiego, co da się zdestabilizować, 3) wzmocnione efekty działań połączonych, 4) niewidoczne uderzenia w newralgiczne miejsca, 5) pokonywanie wroga bez walki, 6) skupianie się na najszerszym obrazie, a nie na pojedynczych celach, 7) cierpliwe i długotrwałe wyprowadzanie przeciwnika w pole, 8) ograniczone użycie siły militarnej na rzecz działań niemilitarnych, 9) zwyciężanie przez negocjacje, a nie konfrontacje, 10) zintegrowane działania wszelkich specjalności, 11) rywalizację o dominację wszelkimi dostępnymi środkami, 12) działania holistyczne, nie zaś skupianie na niejasnych celach, 13) odrzucanie krótkoterminowych i jasnych zwycięstw, 14) pokonywanie przeciwnika bez znaczenia w jaki sposób, 15) zakłócanie sytuacji przed bitwą, aby ta stawała się zbędna⁹⁷.

⁹⁵ Por. Zamorski, Komenda, Przekora (przet. i red.), *Wielki Reset...*, s. 21.

⁹⁶ Por. M. Budzisz, *Wszystko jest wojną. Szkice o rosyjskiej kulturze strategicznej*, Zona Zero, Warszawa 2021, s. 57.

⁹⁷ W nawiązaniu do: P. Plebaniak, *36 forteli. Chińska sztuka podstępu, układania planów i skutecznego działania*, przet. P. Plebaniak, Zysk i S-ka, Poznań 2019.

Dziś wiadomo, że nie mamy podstaw do optymizmu, ponieważ ograniczanie operacji wojennych w tradycyjnym sensie wcale nie oznacza, że wojny się skończyły. Jak stwierdza generał Robert Spalding, „nawet w epoce postmodernistycznej – postindustrialnej, działania wojenne nie zostaną całkowicie zlikwidowane. Będą za to ataki na ludzkie społeczności bardziej złożone, bardziej rozległe, bardziej krytyczne i subtelniejsze”⁹⁸. Rzeczywiście widzimy zdecydowany wzrost przemocy politycznej, ekonomicznej i technologicznej. „Jednak niezależnie od formy, jaką przybiera przemoc, wojna jest wojną, a zmiana wyglądu zewnętrznego nie powstrzymuje wojny od przestrzegania reguł wojny. Powinniśmy uznać, że nowe reguły wojny już nie wymagają, aby używać siły zbrojnej, aby zmusić wroga do poddania się naszej woli, ale by raczej używać wszelkich środków, w tym sił zbrojnych, ale i niewojskowych środków śmiertelnych i nieśmiertelnych, aby zmusić wroga do uznania naszych interesów”⁹⁹, w myśl twierdzenia wyrażonego przez Carla von Clausewitza, że wojna jest niczym innym, jak kontynuacją polityki innymi środkami. Zmiany w sposobie prowadzenia wojen skłaniają nie tylko do chwilowego zastanowienia, ale przede wszystkim metodycznego zbadania, czy Wielki Reset nie jest ich elementem, przejawem lub scenariuszem. Wojna bez zasad, bez granic i bez zahamowań¹⁰⁰, a więc wojna nieograniczona, niewidzialna i niewyobrażalna może okazać się istotą, sednem i scenariuszem Wielkiego Resetu. Ostateczne sformułowanie takiej tezy wymaga rozpoznania przedpola, na którym odsłaniają się w toku wstępnego rozpoznania liczne korelaty, z których do poniższych analiz wybrano siedem.

Korelaty Wielkiego Resetu wskazują na jego najwyższą ogólność, do wyjaśnienia której nie wystarcza analiza bieżącego kontekstu zdarzeń, lecz wymaga odwołania do szerszego tła historycznego, geograficznego i problemowego. Na to, czym jest Wielki Reset, światło rzucają skojarzenia z komplementarnymi korelatami, wskazującymi na dopełniające się aspekty. Pierwszym korelatem jest tu szok przyszłości

⁹⁸ R. Spalding, *Wojna bez zasad. Chiński plan dominacji nad światem. Jeśli chcesz się dowiedzieć, dlaczego Amerykanie zostali zmuszeni do pivotu na Pacyfik, musisz przeczytać tę książkę*, przeł. H. Shen, Zona Zero, Warszawa 2022, s. 66.

⁹⁹ Tamże, s. 66.

¹⁰⁰ Można przywołać w tym kontekście tzw. mowę huńską Wilhelma II, skierowaną do żołnierzy niemieckich wyruszających do Chin w celu tłumienia powstania bokserów, a która zakładała krańcową bezwzględność, podczas gdy kilka tygodni później Kaiser ratyfikował II konwencję Haską, por. A.J. Kamiński, *Stanowisko Niemiec na pierwszej konferencji haskiej 1899*, Instytut Zachodni, Poznań 1962.

w podwójnym tego zwrotu znaczeniu: zadziwienia, a nawet zachwytu, oraz obawy, a nawet lęku. Wielki Reset jest bowiem czymś, co z jednej strony ekscytuje możliwościami, ale z drugiej zatrważa swoimi zagrożeniami. Z obiektywnego punktu widzenia wymagają równomiernego uwzględnienia obydwie społecznie doniosłe jego efekty. Jest oczywiste, że kiedy Wielki Reset kojarzy się z usprawnieniami i możliwościami, rodzi aprobatę, ale gdy kojarzy się z utrudnieniami i ograniczeniami, wywołuje sprzeciw. Nie można zaś apriorycznie, bez sprawdzenia i potwierdzenia zakładać, że jedno i drugie efekty się równoważą. Choć takie jakoby neutralne założenie w nauce dominuje, nie ma ono zastosowania do Wielkiego Resetu przede wszystkim dlatego, że nie jest on zjawiskiem naturalnym i spontanicznym, ale sztucznie i odgórnie kształtowanym.

1.1. Szok przyszłości

Szokowy korelat

Spośród globalnych zjawisk wiążących się z Wielkim Resetem w pierwszym momencie narzuca się konsternacja z powodu ogromu podejmowanego przedsięwzięcia i przełomu pod wpływem jego następstw. Z tego też względu pierwszym z wyróżnionych tu korelatów (skorelowanych zjawisk) globalnej współczesności Wielkiego Resetu jest szok przyszłości – sformułowanie upowszechnione przez Alвина Tofflera w książce o takim tytule¹⁰¹. Zostało ono przez niego użyte na oznaczenie całokształtu następstw rewolucji naukowo-technicznej, szczególnie w obszarze życia społecznego i kulturalnego. Tu zaś chodzi jeszcze o odniesienie go zwłaszcza do życia politycznego i gospodarczego. O ile intencją Tofflera było epatowanie czytelników nadzwyczajnymi dobrodziejstwami, tu chodzi bardziej o zainteresowanie ich zastanawiająco lekceważonymi zagrożeniami. Z jednej strony szokuje to, co się może pojawić w przyszłości, ale z drugiej strony także to, co się dokonuje już w teraźniejszości, a w tym wzrost złożoności, szybko-

¹⁰¹ Por. A. Toffler, *Szok przyszłości*, przeł. W. Osiatyński, E. Ryszka, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1974.